

Knihy

Marco Cantu

Delphi 4 - Podrobný průvodce programátora

Grada, Praha 1999, 638 stran, 595 Kč, v češtině

České překlady předchozích verzí této knihy vyšly pod názvem "Mistrovství v Delphi". V originále zůstal název zachován, v češtině se změnil – možná proto, že u konkurence vyšla kniha s tímž názvem. Autor knihu pro nové vydání důkladně přepracoval a zahrnul do ní všechny podstatné novinky, se kterými se v Delphi 4 můžeme setkat.

Knihy má pět částí. V první se seznámíme s prostředím Delphi, s jazykem Object Pascal a s knihovnou VCL. Ovšem pokud jde o Pascal, autor zde nevysvětluje jeho základy, jen "pokročilejší" vlastnosti – práci s řetězci, typ variant, dynamická pole, přetěžování funkcí, principy programování pro Windows atd.

Druhá část je celá věnována komponentám, tedy knihovně VCL. Zde se naučíme využívat méně známých vlastností běžných komponent, pracovat s obrázky, používat dialogová okna, vytvářet vícestránkové formuláře a aplikace MDI.

Třetí část se zabývá databázovými aplikacemi. Vedle obvyklého úvodu do problematiky databází zde najdeme i výklad o aplikacích s architekturou klient/server (tuto část ocení jen majitelé dražších verzí Delphi).

Čtvrtá část pokrývá několik témat. Naučíme se zde programovat vlastní komponenty a používat je k rozšíření možností Delphi, vytvářet dynamické knihovny a balíčky (package) a vytvářet komponenty COM a ActiveX.

V poslední části se seznámíme s prostředky pro paralelní programování (využívání threadů), s laděním, s programováním pro internet a s tvorbou distribuovaných databázových aplikací. Najdeme tu také alespoň zmínky o použití vnitřního rozhraní, tj. o programování "wizardů", editorů komponent atd.

Překlad byl ve srovnání s originálem poněkud zkrácen, zmizely z něj např. typicky americké výkřiky "ono to funguje" apod. Nechybí ovšem nic podstatného a najdeme tu opravdu mnoho informací. Na rozdíl od některých podobných knih se totiž autor nepokusil vyhnout žádnému z témat, která jsou aktuální při programování profesionálních aplikací. Není to však kniha pro vyložené začátečníky; od čtenáře např. očekává, že zná základy Pascalu.

Miroslav Virius

Tom Swan

Mistrovství v Delphi 4

Computer Press, Brno 1999, 830 stran, 790 Kč / 1030 Sk, v češtině

V nakladatelství Computer Press vyšla v loňském roce stejnojmenná kniha věnovaná Delphi 3, ovšem od jiných autorů. Tato kniha na ni tedy nenavazuje (a samozřejmě nenavazuje ani na předchozí verze knih od M. Cantů, které nesly toto jméno). V originále se nazývá "Delphi 4 Bible", takový název je však z nějakých důvodů pro české vydavatele nepřijatelný.

Také tato kniha nabízí možnost seznámit se velmi podrobně s programováním v Delphi 4. Má čtyři části, ve kterých postupně poznáme základy práce s prostředím, vytváření uživatelského rozhraní aplikace, programování rozsáhlejších aplikací a použití pokročilejších nástrojů a technik. V první a druhé části tak porozumíme práci s komponentami a seznámíme se s většinou z nich. Ve třetí části se naučíme vytvářet aplikace s rozhraním MDI, používat na základní úrovni OLE a vytvářet databázové aplikace. V poslední části dojde na vytváření komponent a balíčků, převod komponent na prvky ActiveX atd. Autor zde také vysvětluje pokročilejší konstrukce Object Pascalu, jako jsou výjimky, používání implicitních hodnot parametrů (zde překladatelé zvolili nepříliš šťastný termín "standardní parametry") nebo přetěžování funkcí.

I když autor v úvodu prohlašuje, že ke čtení této knihy nejsou nutné žádné předchozí programátorské zkušenosti, dovolím si tvrdit, že znalost alespoň základů Pascalu je pro její rozumné použití skoro nezbytná. Jazyk Pascal je zde totiž vysvětlován průběžně, v rámci jednotlivých příkladů, což je možná skvělé pro první čtení – ale zkuste po prostudování tří čtvrtin knihy hledat, kdeže jste to vlastně viděli informace o pravidlech pro přiřazování nebo něco podobného!

Ve srovnání s podobnou knihou M. Cantů je záběr této knihy menší. Autor se vyhnul programování distribuovaných aplikací a některým dalším pokročilým tématům. Jinak obě knihy osloví přibližně stejnou skupinu čtenářů a nabídnou jim v podstatě totéž. Kniha M. Cantů se pouští i do pokročilejších témat (i když často jen velmi povrchně, ale tak, že se čtenář dozví alespoň základy); kniha T. Swana nikoli, zato však probírá "běžná" témata trochu podrobněji. Společnou nevýhodou obou knih jistě bude, že vyšly v době, kdy se na trhu objevila již verze Delphi 5.

Miroslav Virius

Jindřich Klásek, Lukáš Mikšíček

Palm III pro manažery i fanoušky

Computer Press, Brno 1999, 324 stran + CD-ROM, 249 Kč, v češtině

Kapesní počítače řady **Palm** si i v Česku našly své místo na trhu. Kniha *Palm III pro manažery i fanoušky* je však první publikací v češtině, která se těmto zařízením věnuje. A podotkneme hned na začátku, že i když se autoři zaměřili na pravděpodobně nejrozšířenější model Palm III, neznamená to, že uživatelé nižších (známý PalmPilot) i vyšších verzí (např. Palm V) přijdou zkrátka – všechny modely řady Palm mají totiž podobné ovládání a funkce, takže publikace je z velké části použitelná i pro ně.

Nebylo jistě jednoduché napsat knihu, o které se předem ví, že ji budou používat jak naprostí začátečníci a průměrně znalí uživatelé, tak svým způsobem odborníci, jejichž požadavky na obsah i formu předkládaných informací jsou zcela odlišné. Domnívám se však, že autorům se tuto nelehkou věc podařilo zvládnout a knihu Palm III pro manažery i fanoušky mohou využívat všechny zmíněné skupiny čtenářů.

Ti méně znalí budou postupovat hezky od první kapitoly, která je seznámí s obsahem krabice, v níž svůj Palm III obdrželi. Následuje základní seznámení s organizérem Palm III – funkce a zapojení

kolébky, využití infračerveného portu, graffiti, vyhledávání, instalace aplikací atd. Kapitoly 7 až 14 jsou už věnovány popisu základní nabídky aplikací Palm III. Pozornost přitom doporučuji věnovat zejména kapitole 11, zabývající se synchronizací a přenosem dat (HotSync).

Pokročilí uživatelé nejspíše první část knihy přeskochí a budou se věnovat poněkud složitějším záležitostem. Tím mám na mysli komunikaci prostřednictvím modemu, mobilního telefonu a internetu. V závěru knihy pak naleznou i kapitoly zabývající se výlučně programováním (včetně popisu programovacích nástrojů), operačním systémem Linux a také dalším hardwarem připojitelným k Palm III.

Důležitou součástí knihy je přiložený CD-ROM. Kromě více než stovky aplikací pro Palm tam naleznete i text knihy v elektronické podobě, samozřejmě ve formátu přímo použitelném pro kapesní organizéry.

Michal Prádka

Kathy Ivens

Microsoft Exchange 5.5 Administrator's Pocket Consultant

Microsoft Press, Redmond (USA) 1999, k recenzi poskytl Computer Press, 252 stran, 29,99 USD, v angličtině

Na nedostupnost originální anglické literatury k jakémukoli produktu společnosti Microsoft si rozhodně nemůžeme stěžovat. Nakladatelství **Microsoft Press** vydává k některým programům doslova desítky knih, z nichž každá je určena pro jinou cílovou skupinu čtenářů. Zejména publikace pro administrátory a vývojáře však mají jednu společnou vlastnost – stovky stran a váhu několika kilogramů. Proto se v letošní nabídce Microsoft Press objevuje nová ediční řada pojmenovaná *Pocket Consultant* (kapesní rádce).

Jednou z prvních vydaných knih této edice je *Microsoft Exchange 5.5 Administrator's Pocket Consultant*, tedy příručka do kapsy pro administrátory Microsoft Exchange 5.5. Cílem publikace není v žádném případě obsáhnout celou problematiku produktu od instalace po všechny myslitelné konfigurace; jak sama autorka prohlašuje v úvodu, *Pocket Consultant* je zaměřen na vyřešení nejčastějších problémů u již existujícího a v minulosti dobře fungujícího serveru Microsoft Exchange. Tomu je uzpůsobena i struktura a obsah knihy.

První z celkem čtyř částí se věnuje klíčovému prvku serveru Exchange, tedy elektronické poště, a problémům, které se mohou vyskytnout. Klientský software a přístup do systému včetně přístupu přes internet jsou náplní druhé části; hlavním tématem třetího oddílu je údržba systému. Velmi obsáhlá závěrečná část je nazvána Appendices (dodatky) a najdete v ní to, co se tematicky nehodí jinam, zejména pojednání o užitečných utilitách včetně těch implementovaných ve Windows NT. Při pátrání po konkrétní problematice čtenáři dobře poslouží velice podrobný rejstřík.

V knize tohoto typu samozřejmě nehledejte vyčerpávající výklad, obsažená témata byla vybírána zejména s ohledem na pravděpodobnost jejich výskytu. Užitečný určitě bude i seznam doporučené rozšiřující literatury ke každému tématu a také přehled internetových adres, na kterých se nacházejí informace o Microsoft Exchange.

Michal Prádka

Ilja Kraval, Pavel Ivachiv

Základy komponentní technologie COM

Computer Press, Praha 1998, 264 stran, cena 250 Kč, v češtině

Autoři knihy si tentokrát dali nemalý cíl – ukázat souvislosti mezi komponentní stavbou aplikací s využitím objektivě orientovaného programování a v současnosti velmi rozšířenou technologií COM. Srovnáme-li tento přístup s charakterem ostatní dostupné literatury, nezbyvá než konstatovat, že díky svému náhledu na danou problematiku jsou autoři této publikace přinejmenším velmi originální.

Je sice možné namítnout, že prakticky každý průvodce technologií COM se v úvodu zmiňuje o obecných zásadách OOP, a stejně tak, že téměř většina prakticky zaměřené literatury o objektovém programování sem tam uvede nějaký ten příklad ze světa technologie COM, CORBA nebo nějaké podobné. To je jistě pravda, avšak právě popisovaná publikace se od všech těchto knih liší tím, že zde se myšlenky z oblasti OOP a COM neustále proplétají a doplňují, takže nakonec vzniká dojem, že jedna z nich je jen jiným vyjádřením té druhé – nebo přesněji, že obě jsou vyjádřením téhož. V teoretické rovině by to ostatně měla být pravda; fakt, že to sem tam (někdy i dosti často) zaskřípe, už je bohužel věc jiná.

Věnovat se detailnímu rozboru jednotlivých kapitol a podkapitol této knihy by asi nemělo valný smysl, ostatně kniha je plně charakterizována tím, co již bylo řečeno. Upozornění si však asi zaslouží doprovodné příklady, které jsou zde psány v jazyce Visual Basic. Přiznám, že z počátku jsem autory podezřívával, že si takto chtěli jen usnadnit práci, ale nakonec jsem celkem ochotně uznal, že při stylu výkladu, který si zvolili, to byla patrně jediná rozumná volba.

Pokud jde o cílovou skupinu čtenářů, začnu dnes poněkud netradičně, totiž vymezením skupiny, pro kterou kniha rozhodně napsána není. Publikace zjevně není určena systémovým programátorům, kteří se chtějí dozvědět, jak pracuje technologie COM na své nejnižší úrovni (zde doporučuji příslušné “Inside COM”). Na své si neprijdou ani “delphisté” a jim podobní, které zajímá jen otázka, který přepínač mají kde nastavit, aby se vygeneroval příslušný typ objektu (zde doporučuji zase firemní literaturu).

Tato publikace naopak potěší všechny příznivce oboru označovaného jako softwarové inženýrství, konkrétně ty z adeptů této disciplíny, kteří rádi studují moderní programátorské trendy v obecných rovinách, a navíc s jistým filozofickým nadhledem. Takovým čtenářům je publikace napsána doslova “na tělo”.

Tomáš Rosa

Scott Mueller

Osobní počítač – upgrade, servis a opravy

Computer Press, Praha 1999, 1100 stran, 790 Kč, v češtině

Většina současné počítačové literatury se zabývá problematikou softwaru – jak správně nainstalovat daný produkt, jak s ním co nejefektivněji pracovat a co dělat v případě, že (nejčastěji Windows) odmítá poslušnost. Knih věnujících se výlučně hardwaru vychází tak málo, že by se na první

pohled mohlo zdát, že v této oblasti již není co řešit. A přitom, jak všichni víme, právě u správné konfigurace hardwarových komponent a vyladění výkonu počítače to všechno začíná.

Po dlouhé době se mi dostala do rukou publikace, o které si troufnu tvrdit, že se nejspíš i u nás stane bestsellerem. Za svou osobu ji rozhodně mohu doporučit každému, kdo má občas alespoň něco málo do činění s počítačovým “železem”. Název jasně prozrazuje vše: tématem knihy je servis, opravy a možné vylepšování (tedy upgrade) PC.

Hned na obálce se dočtete, že jde o překlad již osmého vydání amerického originálu, přičemž samozřejmostí každé nové edice (první pochází z roku 1988) je aktualizace obsahu a doplnění nových poznatků. Kniha stačí díky své rozsáhlosti (1100 stran textu) pokrýt celou šíři hardwarové problematiky, přičemž struktura obsahu je logická a velkou službu vám prokáže i rejstřík.

Na začátku se (jak už je zvykem) dočtete o původu osobních počítačů (za pár let to asi bude samostatná kapitola v dějepise na školách všech stupňů), poté následuje popis, jak by přibližně součásti počítače mohly vypadat a k čemu slouží. Druhá a třetí část rozebírá postupně jednotlivé vnitřní komponenty (základní deska, procesor, paměť, napájení), vstupní a výstupní hardware (monitor, audio atd.); speciální pozornost pak autor věnuje zařízením pro ukládání dat (pod heslem “Od diskety k DVD”). A jestliže to všechno znáte, pusťte se bez obav do sestavování vlastního počítače – v případě problémů vám poradí šestá část knihy.

Věřte nebo ne, kniha *Osobní počítač – upgrade, servis a opravy* mi prokázala obrovskou službu hned druhý den poté, co jsem ji dostal. Můj počítač bez jakéhokoli vnějšího podnětu (tedy mého zásahu) najednou zapřísáhle tvrdil, že myš není připojena. A přesně podle Murphyho zákonů: byl pátek večer – a zkuste celý víkend ovládat Windows jenom z klávesnice, když v pondělí je uzávěrka připravovaného vydání Chipu. Vyřešení problému mi díky knize trvalo necelých 15 minut.

Michal Prádka